

26.10.2021

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo.stm@gov.fi
kaisu.harju-kolkka@gov.fi

ASIA Kirjallinen lausunto monikanavarahoituksen purkamista valmistelevalle parlamentaariselle työryhmälle / kuulemistilaisuus 26.10.2021 VN/16946/2021

Sosiaali- ja terveysministeriö on kutsunut Lääkäripalveluyritykset ry:n monikanavarahoituksen purkamisen valmistelun parlamentaarisen työryhmän sidosryhmille 26.10.2021 järjestämään kuulemistilaisuuteen.

Lääkäripalveluyritykset ry (LPY) kiittää kutsusta ja mahdollisuudesta lausua asiassa. Yhdistys esittää lausuntonaan seuraavaa:

Taustaa

Rahoitus on yksi tärkeä osa sote-palvelujärjestelmän kokonaisuudistusta (sote-uudistus). Jotta uudistukselle asetetut keskeiset tavoitteet voidaan saavuttaa, pitää myös rahoitusjärjestelmän tukea niiden toteutumista.

LPY pitää valitettavana, että asiaa valmistelleen virkamiestyöryhmän toimeksiannossa rajattiin sen työ vain monikanavarahoituksen purkamisen vaihtoehtojen selvittämiseen. Onko monikanavaisen rahoitusjärjestelmän purkaminen itsetarkoitus?

Mielestämme selvitystyössä olisi pitänyt avoimesti ja ennakkoluulottomasti etsiä vastauksia muun muassa seuraaviin kysymyksiin: Mitkä ovat nykyisen monikanavaisen rahoitusjärjestelmän todelliset ongelmat? Miten rahoitusjärjestelmää pitäisi muuttaa, uudistaa ja kehittää, jotta se tukisi soten tavoitteiden saavuttamista? Voisiko monikanavaisen rahoitusjärjestelmän kehittäminen tai uudistaminen olla purkamisen vaihtoehto?

LPY esittää, että sote-uudistuksen jatkovalmistelussa rahoitusjärjestelmän kehittämis- ja muutostarpeita arvioidaan monipuolisemmin kuin virkamiestyöryhmille annettiin mahdollisuus tehdä.

Ehdotuksia parlamentaarisen työryhmän valmistelussa huomioitavaksi

Sote-uudistus on erittäin laaja kokonaisuus. Eduskunnan päätettyä 23.6.2021 ns. sote-runkolaista saatiin vasta lainsäädännön määrittelemät suuntaviivat tulevan palvelurakenteen muodostamiselle. Näiden lakien toimeenpanossa ja hyvinvointialueiden toiminnan käynnistämisessä on iso työ. Aikataulu sille on erittäin tiukka.

26.10.2021

Rahoitusjärjestelmän uudistamisen tavoitteeksi täytyy asettaa se, että myös palvelujärjestelmän rahoitusratkaisut tukevat parhaalla mahdollisella tavalla sote-uudistukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Mielestämme sairausvakuutusjärjestelmän kautta rahoitettavien korvausten (hoidot, matkat, lääkkeet ja kuntoutus) perusteellista remonttia ei kannata toteuttaa ennen kuin perustettavat hyvinvointialueet ovat kunnolla toiminnassa ja osoittaneet toiminnallaan, että soten tavoitteet voidaan saavuttaa. Uudistuksen valmistelu kannattaa tehdä huolella ja sidosryhmiä laajasti kuullen sekä mahdollisten muutosten vaikutuksia etukäteen arvioiden. Todennäköisesti soten rahoitusjärjestelmän kokonaisuudistukseen on edellytyksiä aikaisintaan vuoden 2026 alusta.

Kuusi perustelua, miksi valmistelussa olevaa uudistusta ei kannata nyt toteuttaa:

1. Soten hallintorakenteen uudistamisessa ja käynnistämisessä on valtava työ ja aikataulu sen toteuttamiselle on äärimmäisen tiukka. Jos samaan yhteyteen yritetään toteuttaa rahoitusjärjestelmän uudistus, on ilmeisenä vaarana täysi kaaos. Tämä johtaisi helposti siihen, että useista julkisia palveluita kipeimmin tarvitsevista tulee väliinputoajia.
2. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusjärjestelmää täytyy tarkastella kokonaisuutena ja samalla ottaa huomioon myös EU:n potilasdirektiivin oikeaan implementointiin liittyvät haasteet. Nyt ei kannata pyrkiä muuttamaan vain yhtä monikanavaisen rahoitusjärjestelmän osaa. Vaarana on, että osittaismuutos ei tue parhaalla mahdollisella tavalla sote-uudistuksen tavoitteiden toteutumista.
3. Koronapandemian aikana muiden kuin koronatutkimusten ja -hoitojen saatavuus on heikentynyt merkittävästi – ja hoitojonot ovat kasvaneet kohtuuttoman pitkiksi. Hoitojonojen purkamisen nopeuttamiseksi Kelan sairaanhoidon korvaukset olisivat yksi hyvä väline.
4. Puutteistaan huolimatta Kelan kautta maksettavat yksityisen sairaanhoidon korvaukset ovat julkisen sektorin näkökulmasta kustannustehokas tapa parantaa terveystalouden saatavuutta. Sairausvakuutusjärjestelmä parantaa kansalaisten yhdenvertaisuutta, sillä jokaisen maksama sairausvakuutusmaksu on sitä suurempi mitä suuremmat ansiotulot hänellä on, mutta korvaussumma on kaikille sama.
5. Nykyisin käytössä olevat Kelan tietojärjestelmät mahdollistavat joustavan ja kustannustehokkaan rahoituksen kohdentamisen ja tiedolla johtamisen, esimerkkinä lääke- ja matkakustannusten sekä lääkäripalkkioiden suorakorvausmenettelyt.
6. Valmistelussa esillä ollut sava-korvausten poistaminen olisi kaikkien sote-uudistuksen tavoitteiden vastainen toimenpide: todennäköistä on, että palveluiden saatavuus heikkenee, eriarvoisuus lisääntyy ja julkisen sektorin kustannukset kasvavat.

Lääkäripalveluyritykset ry:n puolesta,

Ismo Partanen
toiminnanjohtaja